

Samråd

Info & Tips

Neuvonpito

Tietoa ja vinkkejä

SVERIGEFINSKA
UNGDOMSFÖRBUNDET
RUOTSINSUOMALAISTEN
NUORTEN LIITTO

Hej!

Kul att du vill få din röst hörd och att du är intresserad av att delta i samråd! I detta dokument har vi på ungdomsförbundet samlat information om samråd samt hur du kan delta i dem. Vi vill tacka dig för att du vill prata för sverigefinska barn och ungas rättigheter och för det viktiga arbetet du gör! Vi önskar dig givande stunder med minoritetspolitiken!

Moi!

Mukavaa, että haluat saada äänesi kuuluviin ja olet kiinnostunut osallistumaan neuvonpitoon! Me nuorisoliitolla olemme koonneet tähän dokumenttiin tietoa ja vinkkejä neuvonpidoista ja niihin osallistumisesta. Haluamme kiittää sinua tekemästäsi tärkeästä työstä ja siitä, että haluat puhua ruotsinsuomalaisten lasten ja nuorten oikeuksien puolesta!

Toivotamme sinulle antoisia hetkiä vähemmistöpolitiikan parissa!

SVERIGEFINSKA
UNGDOMSFRBUNDET
RUOTSINSUOMALAISTEN
NUORTEN LIITTO

Innehåll

Vad är samråd? Vad händer i samråd?	3
Varför ska du delta?	
Vem kan delta?	4
Hur kan jag förbereda mig?	
Samrådsordlista	5
Källor, länkar och mer info	7

Sisältö

Mikä on neuvonpito? Mitä neuvonpidossa tapahtuu?	8
Miksi osallistua neuvonpitoon?	
Kuka voi osallistua?	9
Miten voin valmistautua neuvonpitoon?	
Neuvonpitosanastoa	10
Lähteet, linkit ja lisätietoa	12

Vad är samråd? Vad händer i samråd?

Ett samråd är ett möte där en myndighet, region, kommun eller regeringskansliet bjuder in berörda parter till att informera och diskutera frågor som rör de nationella minoriteterna. Innan mötet får alla som ska delta en dagordning där det står vad som kommer att ske på mötet, hur mycket utrymme för diskussion som finns samt information om när egna frågor måste senast skickas in. Ofta får deltagarna skicka in förslag på saker de skulle vilja diskutera om i samrådet.

Samrådet hålls av en mötesordförande som är utsedd av den organiserande myndigheten. Den personen startar mötet och tar sedan närvaro. Sedan diskuterar man punkterna utifrån föredragningslistan, alla får komma till tals och diskutera, sedan avslutas mötet av den som leder mötet.

Varför ska du delta?

Sverigefinnar är en erkänd nationell minoritet i Sverige och det innebär att Sverige har förpliktelser gentemot sverigefinnar. Det finns även internationella konventioner som styrker minoriteters rättigheter.

På samrådet lyfts frågor som rör de nationella minoriteterna. Exempel på sådana frågor är till exempel samarbetet mellan kommunen och de nationella minoriteterna och äldreomsorg. Andra exempel är modersmålsundervisning i skola och förskola samt aktiviteter riktade mot unga sverigefinnar och sverigefinsk kulturverksamhet.

Att delta i samråd är viktigt för att se till att vår röst och våra åsikter blir hörda. Det gör att vi får chansen att forma, ändra och styrka minoritetspolitiken till det bättre för oss som sverigefinnar i det svenska samhället. Deltagandet i samråd innebär att dina åsikter kring viktiga sakfrågor lyfts fram, vilket i längden kan leda till verklig förändring genom att dina åsikter tas vidare. Det är viktigt att fler unga deltar på samråd för att få sina åsikter hörda och på det sättet kunna påverka saker som berör dem och även framtidens minoritetspolitik. Tillsammans kan unga påverka beslutsfattarnas och politikernas åsikter!

Vem kan delta?

Samråden är till för att ge de nationella minoriteterna inflytande i frågor som berör dem. Berörda parter får delta i samråd, vad som är berörd part avgörs av samordnaren. Du som ung sverigefinne har ofta rätt att delta i ett samråd som berör sverigefinnar eller de nationella minoriteterna. Om du är intresserad av att delta i ett samråd ska du höra av dig till den som anordnar samrådet och fråga vad som gäller. Ibland måste du delta i samrådet som representant för en organisation. Hör av dig till kontaktpersonen på din kommun och hör vad som gäller, så kan vi sen hjälpa till att intyga att du representerar Sverigefinska ungdomsförbundet.

Du behöver inte ha tidigare erfarenhet från samråd eller politik för att kunna delta i samråd, din åsikt är viktig oavsett din bakgrund. Du ska inte heller oroa dig om du inte förstår exakt allt från början. Det är alltid bra att ställa frågor till de som bjudit in till samrådet om du vill ha mer information om det som diskuteras. Detta kan du göra innan samrådet, under samrådets gång (det kanske finns andra som undrar samma sak) eller i efterhand. För att hjälpa dig har vi gjort en lista över olika ord som kan vara bra att kunna som du kan hitta i slutet av detta dokument. Du kan också ta kontakt med oss på Sverigefinska ungdomsförbundet så hjälper vi gärna dig att förbereda dig inför samrådet.

Hur kan jag förbereda mig?

Läs på och ta del av all information som skickats ut innan samrådet. Läs igenom dagordningen och bekanta dig med innehållet så att du har koll på vad som ska tas upp. Fundera ut frågeställningar som du vill ta upp på mötet, formulera dem så att det är lätt att förstå dem och skicka dem till samrådets samordnare i god tid innan mötet. Samrådet är till för att det offentliga ska höra våra synpunkter och behov, därför är det alltid okej att föreslå fler punkter än de som var tänkta att diskuteras.

Du kan även ta del av tidigare samrådsprotokoll. Kolla igenom minnesanteckningarna som skickas efter mötet så att du kan säkerställa att allt står med och är rätt. Det är bra att kontrollera vad myndigheten har gjort sen sista mötet och att tidigare frågor har förts vidare. Kolla att myndigheten har följt upp det som de har lovat ska uppföljas. Om de inte har tagit något med sig eller fört vidare, kan det vara bra att fråga varför det inte har gjorts.

Om du vill bolla idéer innan ett samråd eller om du har frågor kan du kontakta förbundet via mejl info@rsn-sfu.se eller ringa till vår generalsekreterare på 072 858 00 31.

Samrådsordlista

Samråd

Syftet med samråden är att de nationella minoriteterna ska få inflytande över frågor som berör dem. Samråd sker i dialog mellan olika parter. Det är upp till varje kommun eller myndighet att själv bestämma om samrådets upplägg, i samråd med minoritetsrepresentanterna. Närvarande finns representanter från kommunen, såsom tjänstepersoner som arbetar med det som ska diskuteras under samrådet. Vanligtvis deltar även en minoritetskoordinator eller en annan tjänsteperson som har ansvar för nationella minoritetsfrågor. Eftersom det är relativt ovanligt att förtroendevalda/politiker sitter med på själva samråden kan det i vissa frågor vara bra att både ta upp en fråga på samråd och parallellt uppvakta politiker med samma fråga.

Nationell minoritet

Definitionen av en nationell minoritet i Sverige är en grupp som har en språklig, traditionell, kulturell och/eller religiös tillhörighet, en vilja att behålla sin identitet samt långvariga band med Sverige. Eftersom det alltid har funnits finsktalande personer i Sverige fick sverigefinnarna status som en nationell minoritet år 2000. Andra nationella minoriteter i Sverige utöver sverigefinnar är judar, urfolket samer, romer och tornedalingar. Som nationellminoritet har du särskilda rättigheter när det kommer till bland annat språk och kultur.

Sverigefinnar

Sverigefinnar är en av de fem nationella minoriteterna i Sverige; de fyra andra är tornedalingar, judar, romer och samer. Om du har koppling till det finska språket eller kultur, kanske genom en av dina föräldrar eller deras föräldrar, får du räkna dig själv som sverigefinne - om du vill! Det är nämligen bara du själv som kan avgöra detta enligt självidentifikationsprincipen.

Förvaltningsområde

I Sverige finns förvaltningsområden för finska, meänkieli och samiska som innebär starkare rättigheter för grupperna i de kommuner som ingår i dessa. Det finns de kommuner som valt att ingå i samtliga och andra som valt att ingå i bara en grupps förvaltningsområde. De flesta kommuner ingår inte i något förvaltningsområde alls. De kommuner där det procentuellt bor många sverigefinnar ingår ofta i förvaltningsområdet för det finska språket.

Förstärkta rättigheter

Alla kommuner och myndigheter är skyldiga att samråda med de nationella minoriteterna i frågor som berör dem. Däremot så finns det några förstärkta rättigheter de nationella minoriteterna har i sina förvaltningskommuner, såsom att förskola och äldreomsorg ska erbjudas helt eller till väsentlig del på finska. Du har också rätt att kommunicera på finska med kommunen, både muntligt och skriftligt, och få svar på finska. Dock kan myndigheten bestämma en särskild tid och plats där servicen ges på minoritetsspråk.

Kommunen får också statlig ersättning för att ingå i ett finskt förvaltningsområde. Vad pengarna används till kan du som tillhör den nationella minoriteten vara med och bestämma via ditt deltagande i samråd.

Dagordning/Föredragningslistan

En lista över de frågor som tas upp på ett möte.

Mötesordföranden

Mötesordföranden leder mötet och fördelar ordet på mötet.

Källor, länkar och mer info

Sverigefinska ungdomsförbundets material

FINSKA RÖTTER OCH RÄTTIGHETER - <https://bit.ly/3aG3hA1>

POLITISKT PROGRAM - <https://bit.ly/2NHnpc5>

Länsstyrelsen Stockholm

[https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/samhalle/social-hallbarhet/nationella-minoriteter-och-minoritetsprak.html?](https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/samhalle/social-hallbarhet/nationella-minoriteter-och-minoritetsprak.html?fbclid=IwAR2U3xlm0duj460DThOzt3hnZZS2QQ8kJk0PBSNTj-1zv4e1gRss_DrGkKA)

[fbclid=IwAR2U3xlm0duj460DThOzt3hnZZS2QQ8kJk0PBSNTj-1zv4e1gRss_DrGkKA](https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/samhalle/social-hallbarhet/nationella-minoriteter-och-minoritetsprak.html?fbclid=IwAR2U3xlm0duj460DThOzt3hnZZS2QQ8kJk0PBSNTj-1zv4e1gRss_DrGkKA)

Minoritet.se

www.minoritet.se

KARTA FFO-KOMMUNER - <https://www.minoritet.se/omraden-for-finska>

KARTA FFO-REGIONER - <https://www.minoritet.se/omraden-for-finska>

DETTA GÄLLER UTANFÖR FFO - <https://www.minoritet.se/detta-galler-utanfor-forvaltningsomradena>

Mikä on neuvonpito? Mitä neuvonpidossa tapahtuu?

Neuvonpito on tapaaminen jonka järjestää usein jokin viranomainen, läänialue, kunta tai jokin hallituksen virastoista. Neuvonpidoissa tiedotetaan ja keskustellaan asioista, jotka koskettavat tapaamisen osallistujia. Osallistujat saavat ennen neuvonpitoa esityslistan, jossa kerrotaan mistä tapaamisesta tullaan keskustelemaan, kuinka paljon mihinkin kysymykseen on varattu aikaa ja milloin osallistujien täytyy viimeistään lähettää omat mahdolliset kysymyksensä kokouksen järjestäjälle. Yleensä osallistujat saavat lähettää ennen neuvonpitoa ehdotuksia asioista joita he haluavat tapaamisessa käsiteltävän.

Neuvonpitoa johtaa sen järjestäjien valitsema puheenjohtaja. Puheenjohtaja aloittaa kokouksen ja pitää usein myös nimenhuudon. Tämän jälkeen neuvonpidossa käydään läpi esityslistassa olevat asiat jolloin kaikilla osallistujilla on mahdollisuus ilmaista mielipiteensä sekä esittää kysymyksiä. Lopuksi puheenjohtaja lopettaa tapaamisen.

Miksi osallistua neuvonpitoon?

Ruotsinsuomalaiset ovat yksi Ruotsin kansallisista vähemmistöistä joka tarkoittaa sitä, että Ruotsin valtiolla on tiettyjä velvoitteita kansallisia vähemmistöjä kohtaan joita valtion tulee noudattaa. On olemassa myös kansainvälisiä yleissopimuksia jotka vahvistavat kansallisten vähemmistöjen oikeuksia.

Neuvonpidoissa otetaan esille eri ongelma-alueita tai kysymyksiä jotka koskettavat vähemmistön edustajia. Kokouksissa voidaan esimerkiksi keskustella siitä, kuinka yhteistyö kunnan/kaupungin ja vähemmistön välillä on sujunut. Muita aihealueita voivat olla esimerkiksi vanhustenhoitoon liittyvät asiat, suomenkielen opetus kouluissa ja varhaiskasvatuksessa, nuorille suunnattu toiminta sekä suomenruotsalainen kulttuuritoiminta.

Saadaksemme äänemme ja mielipiteemme kuuluviin on tärkeää, että osallistumme neuvonpitoihin. Osallistumalla pääsemme vaikuttamaan siihen, miten vähemmistöpolitiikkaa harjoitetaan, vahvistetaan ja parannetaan Ruotsissa. Osallistumalla varmistat, että sinun mielipiteesi tärkeistä asioista tulee esille, joka puolestaan voi pitkällä aikavälillä johtaa konkreettiseen muutokseen kun asioita viedään eteenpäin. On tärkeää että nuoret osallistuvat neuvonpitoihin, jotta he itse pääsevät vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin sekä tulevaisuuden vähemmistöpolitiikkaan. Yhdessä nuoret voivat vaikuttaa viranomaisten ja poliitikoiden päätöksiin!

Kuka voi osallistua?

Neuvonpitojen tarkoitus on, että kansalliset vähemmistöt pääsevät vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin. Asianomaiset henkilöt voivat osallistua neuvonpitoon ja neuvonpidon järjestäjä määrittelee keitä nämä henkilöt ovat. Esimerkiksi sinä ruotsinsuomalaisena nuorena olet usein tervetullut osallistumaan ruotsinsuomalaisia ja kansallisia vähemmistöjä koskeviin neuvonpitoihin. Jos haluat olla mukana jossain neuvonpidossa voit aina kysyä järjestävältä taholta pääsetkö osallistumaan siihen. Joissain tapauksissa sinun täytyy osallistua jonkin organisaation edustajana. Ota yhteyttä kuntasi yhteyshenkilöön ja kysy, mikä käytäntö on, ja me voimme varmistaa, että pääset paikalle Ruotsinsuomalaisten Nuorten Liiton edustajana.

Sinulla ei tarvitse olla aikaisempaa kokemusta neuvonpidosta tai politiikasta osallistuaksesi, sinun mielipiteesi on tärkeä riippumatta taustastasi. Älä ole huolissasi mikäli joitain asioita voi olla vaikea ymmärtää ensimmäisissä neuvonpidoissa. Esitä rohkeasti kysymyksiä neuvonpidon järjestäjille mikäli tarvitset lisää tietoa aiheesta. Kysymyksiä voit esittää ennen neuvonpidon alkua, sen aikana (joku muu ehkä pohtii samaa kysymystä) tai neuvonpidon jälkeen. Me olemme myös koonneet tämän dokumentin loppuun listan käsitteistä, jotka on hyvä tietää. Mikäli haluat, voit myös ottaa yhteyttä meihin nuorisoliitolla niin autamme sinua mielellämme valmistautumaan neuvonpitoon.

Miten voin valmistautua neuvonpitoon?

Lue kaikki neuvonpidon järjestäjältä etukäteen saadut tiedotteet. Tutustu kokouksen esityslistaan etukäteen, jotta tiedät mistä neuvonpidossa puhutaan. Mieti, onko sinulla jotain kysymyksiä tai asioita joita haluat neuvonpidossa käsiteltävän. Mikäli haluat nostaa jonkin asian esille neuvonpidossa, muotoile kysymyksesi/ehdotuksesi lyhyesti ja selkeästi ja lähetä ehdotus neuvonpidon järjestäjälle hyvissä ajoin ennen tapaamista. Neuvonpitojen tarkoitus on, että mielipiteemme ja tarpeemme tulevat esiin, joten on ihan hyväkin ehdottaa useampia keskustelunaiheita kuin mitä esityslistassa ehdotetaan.

Käy myös läpi edellisten neuvonpitojen pöytäkirjat. Tarkista myös neuvonpidon jälkeen lähetettävät kokousmuistiinpanot, jotta mitään ei ole jäänyt pois ja kaikki yksityiskohdat lukevat muistiinpanoissa oikein. On myös hyvä varmistaa, mitä viranomaiset ovat tehneet edellisen kokouksen jälkeen ja että edellisissä kokouksissa esille otetut asiat on viety eteenpäin. Tarkista, että viranomaiset ovat noudattaneet neuvonpidoissa tehtyjä lupauksiaan. Jos edellisen kokouksen asioita ei olla viety eteenpäin, voi olla myös hyvä kysyä, miksei niin ole tehty.

Mikäli haluat vaihtaa ajatuksia jonkun kanssa ennen neuvonpitoja tai jos sinulla on kysymyksiä voit aina ottaa yhteyttä nuorisoliittoon laittamalla s-postia osoitteeseen info@rsn-sfu.se tai soittamalla pääsihteerillemme numeroon 072 858 00 31.

Neuvonpitosanastoa

Neuvonpito

Neuvonpidon tarkoitus on että kansalliset vähemmistöt pääsevät vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin. Neuvonpito käydään keskusteluna eri toimijoiden välillä. Jokainen kunta voi itse päättää yhdessä vähemmistön edustajien kanssa, kuinka neuvonpidot järjestetään. Paikalla on kunnan edustajistoa ja kunnasta riippuen toimihenkilöitä esimerkiksi kunnan eri virastoista. Useimmiten paikalla on myös kunnan vähemmistökoordinaattori tai joku muu kansallisista vähemmistöistä vastaava toimihenkilö. Koska yleensä poliitikot tai muissa luottamustoimissa olevat henkilöt eivät osallistu neuvonpitoihin, kannattaa tietyt asiat ottaa puheeksi sekä neuvonpidossa, että seurata poliitikkojen toimia asiaan liittyen.

Kansallinen vähemmistö

Kansallisen vähemmistön määritelmä Ruotsissa koskee ryhmää, jolla on kielellinen, perinteinen, kulttuurinen ja/tai uskonnollinen yhteenkuuluvuus, halu säilyttää identiteettinsä sekä pitkäkestoinen side Ruotsiin. Koska Ruotsissa on aina ollut suomenkielisiä kansalaisia, ruotsinsuomalaiset saivat kansallisen vähemmistön statuksen vuonna 2000.

Ruotsinsuomalaisten lisäksi kansallisia vähemmistöjä Ruotsissa ovat juutalaiset, saamelaiset, romanit ja tornionlaaksolaiset. Kansallisilla vähemmistöillä on tiettyjä kieleen ja kulttuuriin liittyviä oikeuksia Ruotsissa.

Ruotsinsuomalaiset

Ruotsinsuomalaiset ovat yksi viidestä kansallisesta vähemmistöstä Ruotsissa; neljä muuta ovat tornionlaaksolaiset, juutalaiset, romanit ja saamelaiset. Jos sinulla on yhteys suomen kieleen tai kulttuuriin, ehkäpä vanhempiesi tai isovanhempiesi kautta, voit määritellä itsesi suomenruotsalaiseksi, jos haluat! Nimittäin vain sinä itse voit tehdä tämän määritelmän itseidentifikaatioperiaatteen perusteella.

Hallintoalue

Ruotsissa on hallintoaluekuntia suomelle, meänkielellä ja saamelle. Näissä kunnissa on vahvistetut oikeudet kyseessä oleville vähemmistöryhmille. Jotkut kunnat ovat valinneet kuulua näihin kaikkiin mainittuihin, jotkut kunnat vain yhteen näistä ja on myös kuntia, jotka eivät ole minkään ryhmän hallintoaluekunta. Suurin osa kunnista ei kuulu mihinkään hallintoalueeseen. Kunnat, joissa asuu suuri määrä ruotsinsuomalaisia kuuluvat yleensä suomen kielen hallintoalueeseen.

Vahvistetut oikeudet

Kaikkien kuntien täytyy keskustella kansallisten vähemmistöjen kanssa asioista, jotka koskevat näitä ryhmiä. Suomen kielen hallintokunnissa on myös tiettyjä vahvistettuja oikeuksia, kuten esimerkiksi että esikoulu ja vanhustenhoito pitää tarjota joko kokonaan tai olennaisilta osin suomeksi. Muita esimerkkejä vahvistetuista oikeuksista joita kansallisilla vähemmistöillä on, on oikeus olla yhteydessä suomen kielellä kuntaan, sekä suullisesti että kirjallisesti. Kunnalla on myös velvollisuus vastata suomeksi, mutta kunta voi päättää tietystä ajasta ja paikasta, jolloin palveluita tarjotaan vähemmistökielellä. Kunnat saavat myös valtiontukea jos he kuuluvat suomen kielen hallintoalueeseen. Sinä voit kansallisen vähemmistön edustajana vaikuttaa siihen, mihin näitä varoja käytetään ja olla mukana päättämässä tästä osallistumalla neuvonpitoon.

Esityslista

Esityslista on lista asioista jotka tullaan käymään läpi kokouksessa.

Puheenjohtaja

Puheenjohtaja johtaa kokouksen ja jakaa puheenvuorot kokouksessa.

Lähteet, linkit ja lisätietoa

Ruotsinsuomalaisten nuorten liitto

SUOMALAISET JUURET JA OIKEUDET - <https://bit.ly/3aG3hA1>

POLIITTINEN OHJELMA - <https://bit.ly/2NHnpc5>

Länsstyrelsen Stockholm

[https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/samhalle/social-hallbarhet/nationella-minoriteter-och-minoritetsprak.html?](https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/samhalle/social-hallbarhet/nationella-minoriteter-och-minoritetsprak.html?fbclid=IwAR2U3xlm0duj460DThOzt3hnZZS2QQ8kJk0PBSNTj-1zv4e1gRss_DrGkKA)

[fbclid=IwAR2U3xlm0duj460DThOzt3hnZZS2QQ8kJk0PBSNTj-1zv4e1gRss_DrGkKA](https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/samhalle/social-hallbarhet/nationella-minoriteter-och-minoritetsprak.html?fbclid=IwAR2U3xlm0duj460DThOzt3hnZZS2QQ8kJk0PBSNTj-1zv4e1gRss_DrGkKA)

Minoritet.se

www.minoritet.se

"KARTA FFO-KOMMUNER" - <https://www.minoritet.se/omraden-for-finska>

"KARTA FFO-REGIONER" - <https://www.minoritet.se/omraden-for-finska>

"DETTA GÄLLER UTANFÖR FFO" - <https://www.minoritet.se/detta-galler-utanfor-forvaltningsomradena>

**SVERIGEFINSKA
UNGDOMSFÖRBUNDET
RUOTSINSUOMALAISTEN
NUORTEN LIITTO**

www.rsn-sfu.se

[@sverigefinskaungdomsforbundet](https://www.instagram.com/sverigefinskaungdomsforbundet)